NOVICE
kmetijskih, rokodelnih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj VIII. V sredo 5. rožnika (junija) 1850. *List 23.*

Prijazen svèt v zadévah zemljišniga oprostenja.

Distriktne komisíje so pričele svoje opravila zastran zemljišniga oprostenja, da bi z vsakim kmetam storile prerajt, kaj in koliko da bo imel za urbarske davke in desetíno odškodníne plačati. Povedano je bilo že dostikrat, da bodo kmetje le eno tretjino (en dritelje) plačila odrajtali v cesarske kase, in nadjali smo se, da bo vsak poprejšen podložen že komaj čakal tiste imenitne ure, v kteri bo ne le po besedah temuč tudi v djanju odvezan za vselej vsiga zemljišniga podložtva.

Komaj pa se je perbližal ta željno dočakovani čas, in kaj se sliši? Sliši se, de med tem, ko se oprostivne dela večidel v lepim redu opravljajo, sèm ter tjè vunder nekteri kmetje nočejo priti k distriktni komisíi, da bi storili rajtingo. Prav neljubo nam je kaj taciga slišati. Taki oterpnjenci so enaki tistimu kujavcu, kteriga lačniga h kosilu kličejo, pa noče priti, — kaj se mu zgodí? lačen je, in je le sam tega kriv! Takó se bo tudi godilo vsim tistim, kteri vabljenja distriktnih komisíj ne porajtajo, zakaj §. 104 ukaza 12. septembra p. l. razločno pravi: „ako se primeri, de eden ali drugi vdeleženih brez veljavniga izgovora ne pride ali de se izvedenja prinesti brani, ima distriktna komisija oblast odkupníno določiti, in tisti, ki ni prišel, ali ki je izvedenja zaderžal, nima pravice pritožbo storiti.“ Tudi pri navadnih tožbah se takó godí, če toženec k dnevu ne pride, bo v kontumacijo obsojen in plačati mora, za kar je bil tožen. Ravno takó se bo tudi v teh zadevah godilo, — kdor ne pride k rajtingi, bo plačal, kar se mu bo določilo, in pravíce ne bo imel, se naprej pritožiti.

Prav potreba je tedaj, de vsaki sam pride, de zamore marsikaj razjasniti, kar je morebiti napčno naznanjeno. Desetíne se bojo scer po katasterski meri in ceni obravnale; pa od tistiga časa, ko se je kataster vpeljal, se je morebiti že kaj spreminilo, ena ali druga zemlja ni morebiti z desetino od desetnika prav naznanjena ali morebiti ni s tolikšno desetíno obložena, kakor je skazano i. t. d. Marsiktera zmota se zna nevedama in nehotama vriniti. V vsih teh zadevah je torej potreba, de kmet pravo razjasnjenje sam da. Primerilo se je pri eni distriktni komisíi, de je desetnik kmeta v prerajt desetíne po katasterski ceni djal, ktera je vergla vsako léto 19 goldinarjev. Kmet pride k rajtingi in prinese spisano pogodbo, v kteri je bil njegov sprednik desetíno za vsako léto s 5 goldinarji odkupil. Komisíja je to pogodbo za veljavno spoznala. Kaj bi se pa bilo zgodilo, ko bi kmet ne bil prišel? Zanaprej bi bil mogel vsako léto 19 gold. namest 5 gold. plačevati. To bi se bil za ušesam praskal!

Ravno takó se sliši, da nekteri nočejo protokolov podpisovati ali podkriževati. Tudi to je napčno. Ako nima kdo kaj zoper prerajt odškodníne opomniti, tudi vzroka nima, se zaznamvanju protokolov odtegniti. Pa mu tudi to nič ne pomaga, kér ima protokol tudi brez tega podpisa ali križa veljavnost za plačilo.

Na dalje je na znanje prišlo, da nekteri nočejo jemati razsodb, to je, tistih listov, v kterih je létno plačilo in celi kapital odškodníne zapisan. Ako téh listov noče kdo sam vzeti, se mu ta razsodba po dostojnim sodnjištvu donese.

Vsako tako kljubovanjo tedaj ne pomaga nič, ampak le spričuje, da nekteri ne spoznajo imenitnosti te obravnave, po kteri se bo gotovo stan kmetijstva poboljšal.

Ne mislite, da bo vas kdo kaj zapeljal; sej nobeden ne more misliti, vam novih davkov naložiti, ampak vas po postavah zemljišniga podložtva za vekomej odvezati. Verjemíte, da gospodje, kterim je to delo izročeno, niso — kakor nekteri mislijo — najemniki grajšinskih gospósk; ampak oni so služabniki Cesarja, ki je imenitno postavo oprostenja za blagor tavžent in tavžent kmetov poterdil. Gospodje distriktnih komisíj imajo postavo na tanjko predpisano, po kteri morajo ravnati, de se nobenimu krivíca ne zgodí. Če pa kdo misli, da ima veljaven vzrok pritožbe; naj ga da na znanje; gotovo bo vslišan, če je njegova pritožba pravična. Da se pa zvé, kje de koga kaj teží, mora sam priti, da pové, kar mu prav ni. Pomislite le enmalo, koliko težav in koliko postav ste poprej imeli, ko so vaše zemljiša še podložne bile, kolikrat ste mogli k grajšinam za to ali uno reč hoditi, kolikrat na tlako cepljati, davke nositi, žitnico voziti i. t. d. in če se vam je kaj napčno zdelo, kolikrat ste mogli daljne pota storiti do kantonskih komisíj in kresíj, in še pri vsim tem je dostikrat po več létnih dragih pravdah vse pri starim ostalo. Ali zdaj — zdaj — ko je čas prišel, da imajo vaše posestva rešene biti težavniga podložtva, zdaj se pa kujate in se preč obračate od tistih, kteri so zató postavljeni, vam težko butaro preč vzeti! Naj vam ne bo ta poslednja pot za oprostenje svojiga zemljiša takó grenjka; storite jo radovoljno in pokažite, de ste vredni in zavedni postati slobodni deržavljani!

Mi, ki ste nas v deželno komisijo za svoje namestnike izvolili — mi mislimo po svojim poklicu ravnati, da vam očitno in prijazno svetujemo kar je prav, in da vas odvernemo od vsiga, kar je napčno in škodljivo.

Ambrož. Matavšek. Lukanič.

Razstava mnogoverstniga blagá in obertnijskih in rokodelskih izdelkov v Londonu na Angleškim.

Tudi vsim fabrikantam, obertnikam in rokodelcam na Slovenskim na znanje.

Kolikor bolj zamore fabrikant in rokodelec kupčijo s svojim blagam razširiti, toliko več prodá in toliko več

mu kupčija dobička verže. Očitne razstave blagá, ktere se po mnozih deželah napravljajo, so posebno dobra pomoč, de zamoreta fabrikant in rokodelec svoje izdelke svetu pokazati, in če je njih blagó posebno lepo ali dobro in tudi po ceni spoznano, si tudi kupcov privabiti, de gré njih blagó potem v druge, ptuje in zlo daljne dežele. Takó se razširjuje kupčija po svetu, in marsiktera majhna deželica pošilja veliko blagá v daljne ptuje dežele in dobíva za-nj denarje nazaj. Krajnska, Koroška, Štajarska dežela — postavimo — niso velike dežele, in vunder jim železnína, sita, popír i. t. d. tudi iz tujih dežel vsako léto veliko tavžent goldinarjev donesó. Koliko tavžent in tavžent kosov Loškiga platna je prodala Krajnska dežela nekdaj čez morje!

Kér vsaka deržava tolikanj boljši stojí, kolikor več svojiga blagá v ptuje dežele spečá, in kolikor menj svojiga denarja v ptuje dežele za ptuje blagó pošilja, je misel naše vlade gotovo velike hvale vredna, de povabi fabrikante, obertnike in rokodelce vsih deželá avstrijanskiga cesarstva, de naj pošlejo svoje blagó v veliko razstavo, ki se bo prihodnje léto 1851 v Londonu, poglavitnim mestu angležkiga kraljestva, napravila.

Pa vlada ne vabi le fabrikantov in rokodelcov k ti imenitni razstavi s samo dobro besedo, ampak cesar so na svèt kupčijniga ministra 7. dan majnika dovolili, de se imajo vsi stroški za vožníno blagá v London in iz Londona nazaj iz deržavne kase plačati, de tedaj za poslanje blagá v razstavo ne bojo fabrikantov in rokodelcov nobeni drugi stroški (unkoštinge) zadéli, kakor sami tisti, de bo vsaki fabrikant ali rokodelec svoje blagó pripeljal na mesto razstavne komísije v svoji deželi, ki bo za sprejém blagá in za razsodbo, ali je blagó za poslanje v London tudi vredno, v vsaki deželi postavljena.

Od vsih Svetih noter do 15. listopada tega léta mora vse blagó na mesto deželne komisíje postavljeno biti, ktera ga bo po tem v London poslala.

Kar je fabrikantam in rokodelcam še več od te razstave vediti potreba, bomo povedali drugo pot.

(Konec sledí.)

Kakó bojo sodbe po novih postavah?

ali

kaj je poróta ali sôdba po prisežnih možéh ali porotcih?

(Konec.)

Kér bo pravda očitna, bo sodnišnica vsacimu odrašenimu človeku odperta, de sme poslušat priti.

Tožník, sodni vradniki, zatoženi z svojim zagovornikam, priče in porotci se vsedejo vsak na svoje mesto. Nar poprej bo tožník dokazal pregreho in krivico zatoženiga; še enkrat se zatoženi in priče, ki zoper njega in za njega govoré, ob kratkim zaslišijo; potem se začne zatoženec sam zagovarjati ali ga kak pravdosrednik zagovarja. Ko se je vse to zgodílo, povzame (resumirt) predsednik celo pravdo še enkrat v kratkih besedah in postavi pričijočim porotcam eno ali več vprašanj, na ktere imajo samo to odgovoríti: ali je zatoženec kriv ali ni kriv. Še enkrat rečemo, de porotci imajo le soditi: ali po svoji vésti mislijo, de je kdo to ali uno pregreho, postavimo, tatvíno, goljufijo, moritev i. t. d. dopernesel ali ne, — sodniki določijo po tem razsodku kazin ali štrafingo.

Kakor hitro so bile porotcam vprašanja postavljene, zapustijo sodnišnico in se podajo v bližnjo sôbo, kamor noben drug človek ne sme; tù tako dolgo ostanejo in se ne smejo pred ločiti, dokler razsodbe niso storili. Porotec da na vsako postavljeno vprašanje le po svoji vésti odgovor in samo to rêče, de obdolženiga kriviga spozná ali nekriviga. Izvoljeni verhovnik je vodnik te skrivne pomenitve porotcov. Ko so vsi porotci svoj odgovor dali, se štejejo vsi glasovi (štime) skupej, de se zvé ali so vsi edinih misli, ali le čezpolovična ali dve tretjini i. t. d. Zakaj tudi tukaj postava ukaže, de po večíni glasov razsodba veljá.

So porotci svojo razsodbo storili, se podajo spet v sodnišnico, in verhovnik oznani z glasno besedo vsim pričijočim storjeno razsodo ter pravi: zatoženec je kriv, ali ni kriv.

Če je zatoženi kriv spoznan, nimajo cesarski sodniki nič druziga storiti, kakor postavne bukve (zakon) odpreti in po naukazu postave kazin ali štrafingo določiti, ktera je na to ali uno pregreho ali hudodelstvo postavljena.

Če pa zatoženi ni kriv spoznán, se berž izpustí.

Obá, zatoženec in tožník, pa imata pravíco, se zoper storjeno razsodbo pritožiti pri vikšim deželnim sodništvu, ali prositi, de se ta cela pravda zaverže, če imata veljavne vzroke za tó! Obsojenimu je tudi pot odperta, na milost cesarja se oberniti in ga prositi, de naj se mu kazin polajša.

Iz te kratke razlage vsak lahko veliko imenitnost nove sôdbe po porótah spozná, in kakó imenitna je naloga porotcov, ker na to, kar oni rekó, se opira kaznovanje ali oprostenje zatoženih. Na njih je vse ležeče. Oni ne sodijo po čerkah sodniških postav, ampak le po svoji vesti; torej morajo porotci pošteni možje brez vse enostranosti biti in vedno le pravíco pred očmi imeti.

C. k. licealna bukvarnica v Ljubljani.

Kér smo obljubili v „Novícah“ zgodovíno in sedanji stan Ljubljanske c. k. licealne bukvarnice popisati, spolnemo to obljubo toliko raji, kér vémo, de bomo s tem popisam mnogim domorodcam vstregli, pa tudi vunanjim prijatlam slovstva zadostili in jih — popotovaje skozi Ljubljano — privabili, licealno knjigarnico obiskati.

Ljubljanska bukvarnica šteje zdaj 20727 knjig različniga zapopadka, ktere so v 31943 terdih, in v 2010 mehkih zvezkih v bukvišu shranjene. Začetek Ljubljanske knjigarnice pa je bil tále:

Po visocim ukazu vikšiga Dunajskiga dvorniga vradstva 10. grudna 1788 je bilo po navodu 4. veliciga travna in 22. kimovca 1782 zapovedano, bukve in rokopise vzdignjenih samostanov notranjiga Estrajha skupej spraviti in popisati, de se ne raznesó in pogubé.

Tega déla se je bil po visocim naukazu 11. veliciga travna 1789 natranjo-avstrijanskiga poglavarstva tačasni učenik modroslovja in začasni vodja modroslovskih učeliš v Ljubljani Franc Wilde poprijel. Pričel je bil s popisovanjem bukev, ktere so bile iz raznih na Krajnskim bivših samostanov (kloštrov) in druzih bukviš skupej spravljene, in je popisal zaporedama bukve naslednjih bukviš: 1. bukve tačasne kmetijske družbe, 2. bukve žlahtniga Dragotina Pera, poglav. vikarja in mestniga fajmoštra pri Ljubljanski stolni cerkvi; 3. bukve Zatiškiga, 4. Avguštinarskiga, 5. Jezuitarskiga, 6. Kostanjevškiga, 7. Kartajzarskiga (v Bistri), 8. Diskalcijatškiga in Tibajnskiga samostana, vsih skupej 19,415 zvezkov. Od téh bukev je imenovani učenik vse dvojíne (duplikate) odbral, boljši vredil, slabejši pa za prodaj odločil, kterih je bilo 7500, in ktere so bile veliciga travna 1794 po očitni dražbi za 862 gold. in 14½ krajc. prodane.

Kér je tedej toliko bukev skupej prišlo, je cesar Leopold II. v létu 1791 sklenil, de naj se v Ljubljani

očitna licealna bukvarnica napravi, za ktero je bilo pohištvo v šolah v drugim nadstropju pripravljeno, in za varha omenjeni učenik modroslovja izvoljen, kterimu se je za oskerbništvo knjigarnice, čez njegovo učeniško plačilo, še vsako léto 200 gold. plačevalo, in stanovanje poleg bukvarnice dalo.

De bi se novonapravljena licealna bukvarnica obderžala in od léta do léta množila, ji je bilo po visocim ukazu c. k. dvorne gosposke 31. grudna 1791 vsako léto 300 gold. v pripomoč dodeljeno, kteri so bili pa v létu 1809 za 200 gold. povikšani, in po tém takim ima še dan današnji Ljubljanska bukvarnica 500 gold. dohodkov na léto. Za ta denar se pa ne kupujejo same bukve, ampak iz imenovanih dohodkov se plačuje tudi bukvovéz za vezanje novih in prevezovanje starih in poškodvanih bukev, in kar je popírja, perés, čertnikov, tinte i. t. d. za pisarnico in bravnico treba, se tudi iz omenjenih denarjev omišljuje; kteri stroški bukvarnišne dohodke vsako léto precej prikrajšajo.

De bi se pa ta nova naprava licealne bukvarnice s pridam rabila, se je 15. svečana 1794 za občno rabo odperla.*) Dèrli so va-njo uka željni bravci in šolska mladost takó, de je bilo veselje viditi, in sicer s tako radovednostjo in takó pogostama, de jim je že takrat dostikrat prostora zmanjkovalo, posebno pa od tega časa, ko smo bili po Francozki vladbi od léta 1813 zopet pod našo Avstrijansko vladarstvo prišli. Akoravno je v nji za bravce 50 sedal pripravljenih, se jih je prav dostikrat, posebno pozimi ali proti velikim šolskim spraševanjem toliko v bravnico nabralo, de jih je večidel ob torkih ali četertkih moglo tretjíno ali polovíco stati, ali pa zavolj pomanjkanja prostora še clo bravnico zapustiti.

Kakor iméniki bravcov, kteri so bili do léta 1848 zapovedani v vsaki očitni bukvarnici, spričujejo, je obiskovalo nekoliko lét sèm, posebno pa od léta 1839, kar se je bila dala bravnica skorej na pol veči od poprejšnje razširiti, na léto čez 10, 11, 12 včasih pa še celò blizo 13 tavžent bravcov iz vsih stanov razun profesorjev, kteri imajo pravico bukve na dom jemati. Bukve vsih razdelkov se tù prav pridno beró: gerčki, latinski, nemški in laški klasikarji, zemljopisi, zgodovinske, matematiške in natoroslovske bukve, tudi slovanskih so se bravci dvé léti sèm prav čversto in z velikim veseljem poprijeli, tudi pridno se beró jezikoslovske, zdravilske bukve i. t. d. Samo bogoslovske bukve nar bolj pri miru ležé, mende zató, kér imajo bogoslovci svojo lastno bukvarnico v semenišču.

(Dalje sledí.)

Nova nesreča ognja v Vodiški fari.

Vodíce 31. maja 1850. V pondeljik pred praznikam sv. rešn. telesa, to je, 27. t. m. zvečer ob 10. uri je že spet v Vodiški fari, v Bukovci 5 kmetiških hiš z drugimi poslopljemi vred pogorelo. Pri pervi hiši je zgorelo tudi 7 glav govéje živine, ljudí pa vender ni nobeden poškodvan. Skorej ne moremo drugač misliti, kakor de je bilo zažgano, ker je na podu (skednju) začelo goreti, kjer ni imel po dnevi nobeden nič opraviti, in ker tudi per tisti hiši nobeden tobaka ne pije. In pa še iz več druzih vzrokov to lahko sodimo. Kam bomo prišli, če se hudobneži in malopridni berači ne bojo bolj uganjali in strahovali?

Bukovški pogorelci so sicer vsi zavarvani, pa ker niso za veliko in ker je škode čez 7000 gld., spet prosim, de bi nam miloserčni ljudje kake darove podelili.

Jernej Arko, Vodiški fajmošter.

*) Odperta je celo šolsko léto, razun sabot, nedelj in zapovedanih praznikov, zjutrej od 10 do 12, popoldan pa od 3 do 6 vsakimu prijatlu branja in slovstva raznih razdelkov.

Pisatelj.

Pomagajmo svojim bratam na Štajarskim!

Novíce so že unidan opomnile neizrečene škodè, ki je Štajarce poleg Save od Brešc do Rajhenberga po povodnji in toči zadela. Taka nevihta je bila, de so ljudje mislili, de je sodni dan. Pridelki po njivah, v nogradih, senožetih niso le do čistiga pokončani — ampak, kjer je nevihta razsajala, ni ne njiv, ne nogradov, ne senožet — vse je s peskam posuto.

Škoda je strašna! 20 sosésk je ob vse prišlo.

Pomagajmo revežem, — pomagajmo jim hitro! Saj so naši bratje, naši bližnji sosedje! Novíce bojo rade prejemale milodare, in jih odrajtale na svoje mesto.

Pomagajmo!

Nova knjiga.

Nova nabera laških, nemških in slovenskih pogovorov. Na svitlo dal Jožef Premru, c. k. gimnazijalni učenik, t. č. učenik slovenskiga jezika in slovstva i. t. d. V Gorici 1850 v zalogi Paternolitove tiskarnice; v velíki osminki obseže 255 straní, veljá 40 krajc.

Slovenci smo dobili s pričijočim délam koristne bukve, kakoršnih dosihmal še nismo imeli; drugi narodi pa imajo enacih knjig več in že dolgo. Takó napreduje po prizadevanju rodoljubih mož od dné do dné tudi naše slovensko slovstvo v mnogoverstnih razdelkih.

Učeni gosp. profesor je vstregel s to knjigo trem narodam, ki se hočejo nar poprej svojiga, potem pa tudi ptujih jezikov dobro vaditi in scer po kratkočasni poti prijaznih pogovorov v mnogoverstnih zadévah. Slovenec, ki se slovenski jezik učí, najde v téh bukvah obširno pripomoč, se vaditi lepiga in čistiga govora; ravno tako pripomoč najdeta v njih Talijan in Nemec za svoj jezik. To je ena korist hvale vredne knjižice. Druga pa je, de se Slovenec iz teh bukev tudi nemškiga in laškiga jezika vadi, in nasprot Nemec slovenskiga in laškiga, Talijan pa slovenskiga in nemškiga.

Zató to knjigo za berílo ne le šolam, ampak vsacimu, ki se želí zraven svojiga materniga še dveh jezikov vaditi, toliko bolj priporočimo, kér jo je gosp. pisatelj prav modro v dva glavna déla razredil; pervi del obseže besede, ktere veže v kratke poterdivne, odrečivne, vprašavne, velivne stavke i. t. d. takó de se v tem slovniškim delu duh vsaciga jezika naučiti da. Ko je gosp. učenik po ti poti počasi naprej postopal, pride v 2. delu na pogovore, kterih je za različne navadne potrebe 48 skupej spravil. Na koncu knjige so iména nar imenitniših umetnost, vednost, rokodelstev i. t. d. pridjane. Začetek knjige razlaga slovenske čerke in njih izrekovanje. Sèm ter tjè se je kak tiskarni pogrešek vrinil, ki se pa lahko popraviti da. —

De bi se pač ta knjiga takó po svetu razširila kakor zasluži v prid tréh narodov! Gospodu profesorju gre serčna zahvala, de je s koristno knjigo pomnožil slovensko slovstvo. Tiskár jo je lepo natisnil, in mi bi nič druziga ne želeli, kakor de bi — z oziram na šole — cena knjige nižji bila.

Družtvo za povestnico (zgodovíno) jugoslovansko v Zagrebu.

V Zagrebu se bo vstanovilo zgodovínsko družtvo

(historischer Verein) za jugoslovanske dežele. Povabilo v to družtvo, na kteriga čêlu 7 slavnoznanih mož stojí, oznani tudi pravíla (postave) tega družtva, iz kteriga se vidi, da bo družtvo nabiralo vse spise, knjige, kipe, slike, spominke, orodje, obraze slavnih mož, slike (podobe) gradov, mest, razvalín, cerkev, starinske nošnje i. t. d. Izdajalo bo tudi časopis pod naslovam „Historički arhiv“ ali „Spomenici jugoslavenske povjestnice.“ Vsaki ud tega družtva plača s početkam vsakiga léta 2 gold; o pristopu pa 1 gold. upisníne. Družtvo bo naprosilo bana, da ga prime pod svoje okrilje in da mu bode zavetnik.

Odbor povabi, da naj bi tisti, ki udje tega družtva postati želé, se oglasé do konca maliga serpana t. l. Vsi dopisi in prineski naj se pošljejo pod naslovam gosp. Dragutina Rakovca v Zagreb.

Želeti je, de bi to ravno takó potrebno kakor imenitno napravo veliko število udov tudi iz Slevenskiga podpiralo!

Novičar iz Ljubljane.

V poslednjih Novicah smo povedali, de je bil svitli nadvojvoda Janez s svojo gospó in s svojim sinam v Ljubljani čez noč; drugo jutro, to je, danes téden zjutrej ob štirih se je pa že spet na pot v Terst podal, kjer bo delj časa ostal. Milostljivi knezo-škof in odbor kmetijske družbe je sprejel g. nadvojvoda v gostivnici pri Maliču, kjer je čez noč ostal. Komej je ljubeznjivi gospod s kočije stopil in gosp. škofa in odbor kmetijske družbe prijazno pozdravil, so bile njegove perve besede: „Vaše nove postave (kmetijske družbe) so prav dobre; z veseljem sim jih bral, in se prepričal, de ste jih kaj dobro zadeli.“ V daljnim pogovoru je pohvalil nadvojvoda déla kmetijske družbe, ktere ravnanje v poslednjim času mu je dobro znano. „Prav imate — je g. nadvojvoda dalje rekel — popolnama prav, de svoj domač jezik pridno obdelujete, ker brez tega ni podučenje ljudstva mogoče; tudi mi bomo za svoje Slovence na Štajarskim pridno skerbeli in dozdanji nemški časopis kmetijske družbe v nemško-slovenski tedenski časnik spremeníli po izgledu "Novíc“, kteri bo obsegel v 1. razdelku kmetijske poduke, v 2. razdelku postave, ktere ljudstvo zadevajo, in v 3. razdelku vse imenitniši novíce, vesele in nevesele, ker je bolje, de ljudstvo v časniku resnico zvé, kakor de laží po potih pobera, ktere mu dostikrat malopridneži natvezujejo. Veliko se imamo pogovoriti zastran podružnic in zastran pridobitve novih udov v družbo, ker naše prizadevanje mora biti vsaciga pošteniga človeka, ki zamore le kolčikanj kmetijstvu koristen biti, v družtvo vzéti. Zató bom, kadar iz Tersta nazaj pridem, nekoliko časa pri vas ostal, de se bomo zastran vsiga pogovorili in de mi boste tudi svojo novo kovaško šolo i. t. d. pokazali.“ Na prošnjo odbora, de naj bi nam g. nadvojvoda prihod v Ljubljano naznaniti blagovolil, de bi zamôgli tudi svoje ude iz dežele skup poklicati, nam je obljubil, o pravim času ta dan naznaniti. Že davnej nismo vidili g. nadvojvoda takó veseliga kakor je sedaj bil. S serčnim veseljem naznanimo to vsim udam kmétijske družbe in jih že naprej povabimo, de pridejo takrat, kader jim bo odbor veseli prihod nadvojvoda na znanje dal, prav obilno k zboru v Ljubljano. Gotovo se bo vsacimu ta pot splačala. — Druga vesela novica, ki jo prijatlam domačiga jezika danes dati zamoremo, je, če kakšin poseben zaderžek ne pride, de bomo v saboto 15. dan t. m. dve slovenski igri v Ljubljanskim gledišu napravili. Ti igri še ne bojo igrali plačani igravci, ampak rodoljubne gospodične in gospodje iz posebne ljubezni do miliga domačiga jezika in zavolj blagiga naména. Ena igra se imenuje „Kljukec je od smerti vstal,“ poslovenil J. N. — druga pa „udova in udovec“ poslovenil J. B. Med pervo in drugo igro bomo skusili kake pesmi vrediti.

Novičar iz mnogih krajev.

Cesar so počastili ministra denarstva g. barona Krausa in ministra notranjih opráv g. Dr. Bacha z velikim križem Franc-Jožefoviga réda. — Ko so bili cesar v Celjovcu, se jim je zlo „živijo“ vpilo; na vprašanje: kaj je tukaj toliko Slovencov? je deželni poglavár dostojno odgovoril, de je na Koroškim čez tretjíno prebivavcov Slovencov, ki se smejo med nar zvestejši in cesarju naj bolj udane deržavljane šteti. — Borovljani na Koroškim so prišli v hudo stisko, kjer jim je dela zmanjkalo. Ravno so hotli popotvajočiga cesarja prositi, de bi se jim kaj dela naklonilo, kar pride od vikši vlade iz Dunaja naročílo na 900 pušk, s tem pristavkam, ko bojo polovíco naročenih pušk izdelali, naj se pa za novo délo na Dunaj oglasijo. — 28. majnika so na Dunaji spet za 17 milijonov sterganih bankovcov očitno sožgali. — Pervi dan tega mesca se je začelo frankiranje po pošti pošiljanih pisem z markami, ktere se na vsaki pošti na prodaj dobé. — Kolera se je spet hudo zacéla v Pragi; primerilo se je že, de so ljudje na ulicah vkup padli in nanaglama umerli. — V Valahíi morí kuga še zmirej govéjo živino, zató je zapovedano, de na cesarski Erdelski meji mora vsa govéja živina, ki se iz Valahije v naše cesarstvo žene, namest 10 dni 15 dni ostati, de se pokaže, ali je zdrava ali ne. — Deževno in merzlo vreme je v zgornjim Laškim več ko polovíco židnih gosenc pokončalo. — V Londonu se je družba vstanovila, ktera si prizadeva, staro šego spet vpeljati: mertve sožgati namest jih pokopati, de zgnijó, kakor je bila še tudi v pervih stoletjih kristjanstva navada. Družtvo si misli blizo Londona zató veliko pogoriše napraviti, blizo njega pa si vert kupiti, v kterim se bo v posebnih posodah pepel sožganih trupel shranoval. — Iz Pariza in cele francozke dežele se slišijo mirne novíce; vihár je potihnil, čeravno ho tista volítna postava v deržavnim zboru poterjena, zoper ktero se Francozje takó silno upirajo. — Ne vé se, kaj de Prajsovski kralj misli, ki je sklenil 60,000 vojakov med Erfurt in Torgau, in ravno tolikšno armado tudi na šlezko-česko mejo postaviti. — Vse očí so zdej na Rusovskiga cara obernjene, ki je s silno močjo pripravljen, svét pomiriti. Car je zdaj v Varšavi na Poljskim, kjer ga je unidan Prajsovski kraljevič in pa naš pervi minister Schwarzenberg obiskal. Tudi v Frankobrod bo car poslanca poslal, ki bo stanovitno ondi stanoval.

Popravek. V »žaljici« poslednjiga lista v 4. verstici bêri rosíla namest nosila.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 1. rožnika gold.	kr.	V Krajnji 3. rožnika gold.	kr.
1 mernik pšenice domače	2	2	2	9
1 » » banaške	—	—	2	—
1 » turšíce	—	—	1	30
1 » soršice	—	—	1	40
1 » rèží	1	24	1	30
1 » ječmena	1	15	—	—
1 » prosa	1	23	1	18
1 » ajde	1	19	1	18
1 » ovsa	—	58	—	57

Današnjimu listu je pridjan 23. list doklade, povabilo na naročbo Novíc, in naznanílo nemškiga časopisa „Union“.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*